

III. БІОЛОГІЯ ТА ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ

УДК 614.446.1

DOI: 10.5281/zenodo.3551635

О. І. Гасан

ORCID ID 0000-0002-6626-1241

a.govorun76@gmail.com

СУЧАСНА СИТУАЦІЯ ТА ДИНАМІКА ЗАХВОРЮВАНOSTІ НА БАЛАНТИДІАЗ В МІСТІ ОХТИРКА

Гасан О. І. Сучасна ситуація та динаміка захворюваності на балантидіаз в місті Охтирка. – Природничі науки. – 2019. – **16**: 59–62.

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Представлено аналіз стану захворюваності на балантидіаз у місті Охтирка на підставі наших спостережень та інформації з лікувальних установ. З 2017 по 2019 р. провели аналізи на балантидіаз хворих, що страждали кишковими розладами різної етіології. Балантидії були виявлені у 0,87% обстежених (108 випадків). У 5 випадках відзначено латентний балантидіаз (4,6%), 28 хворих (25,9%) страждали гострою формою захворювання, 55 (50,9%) – хронічною, та у 12 хворих були комбіновані форми балантидіазу (11,1%).

Ключові слова: балантидіаз, Охтирка, захворюваність.

Gasan O. I. The current situation and dynamics of balantidiasis disease in Okhtyrka. – *Prirodniči nauki*. – 2019. – **16**: 59–62.

Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko

The paper presents the analysis of incidence of balantidiasis in Okhtyrka based on our observations and information from medical institutions. From 2017 to 2019 patients suffering from intestinal disorders of different etiology were analyzed on balantidiasis. Balantidias were found in 0.87% of the tested (108 cases). In 5 cases latent balantidiasis was observed (4.6%), 28 patients (25.9%) suffered from acute form of the disease, 55 (50.9%) from the chronic, and 12 patients had combined forms of balantidiasis (11.1%).

Keywords: balantidiasis, Okhtyrka, disease.

Вступ. Балантидіаз – протозойне захворювання, що викликається паразитичною інфузорією – *Balantidium coli*. Хвороба характеризується поразкою товстих кишок виразковим процесом, хронічно рецидивуючою течією, проносом типу діареї, розвитком дистрофії. За відсутності специфічного лікування балантидіаз дає високу летальність.

Колишні уявлення про його рідкість пов'язані з недостатнім знайомством лікарів із захворюванням і його збудником і у зв'язку з цим неповним виявленням хворих. У міру розширення досвіду діагностики в паразитології і знайомством з клінічними проявами, патогенним значенням балантидій, захворювання балантидіазом почали виявляти набагато частіше, ніж раніше.

Балантидіаз є захворюванням переважно сільських місцевостей. У помірній кліматичній зоні України він зустрічається частіше, ніж амебіаз, і представляє значну небезпеку для здоров'я людини, оскільки в запущених випадках лікування хворого важке.

Мета роботи – досліджувати сучасну ситуацію із захворюваністю на балантидіаз в місті Охтирка.

Матеріали та методи досліджень. Ми змогли зробити аналіз стану захворюваності на балантидіаз у нашому місті на підставі наших спостережень та інформації з інших лікувальних установ. Для виявлення збудника в лабораторіях міста Охтирка застосовували наступні методи: методи мікроскопії, методи концентрації цист, мікроскопія постійних забарвлених препаратів, методи культивування, імунологічні методи.

Результати та їх обговорення. Встановлено що балантидіаз не відноситься до поширених захворювань серед мешканців міста Охтирка. З 2017 по 2019 р. ми проводили аналізи на балантидіаз хворих, що страждали кишковими розладами різної етіології, які потрапляли на лікування в районну лікарню (12420 осіб). Балантидії були виявлені у 0,87% обстежених (108 випадків). Особливості клінічних проявів балантидіазу прослідковано нами у 108 хворих, з них у 5 відзначено латентний балантидіаз (4,6%), у 28 (25,9%) страждали гострою формою захворювання, 55 (50,9 %) – хронічною, та у 12 хворих були комбіновані форми балантидіазу (11,1 %).

Найчастіше балантидіаз виявлявся серед жителів сільської місцевості.

Зараженість в цій групі досліджених коливалася від 0,19 до 4,31% (в середньому 2,05%), тоді як серед міських жителів балантидіаз виявлений тільки у 0,12%. Переважне розповсюдження балантидіазу серед сільського населення більшість авторів [1–6] пояснюють частішим контактом їх з природним носієм збудника – свинями, які майже поголовно інвазовані балантидіями [4]. Наші дані певною мірою підтверджують це, оскільки при обстеженні свинарок у 11,4% з них в калі ми виявили балантидій.

Також можна зазначити, що за останні роки можна припустити, загальне зниження захворюваності на балантидіаз населення Сумської області та міста Охтирка, що пов'язане в першу чергу із загальним зниженням поголів'я свиней в регіоні. Хоча ряд літературних даних досить часто заперечує зв'язок хвороби зі свинарством, проте це на нашу думку не є вірним, оскільки серед опитаних нами хворих, абсолютна більшість (89 людей) були мешканцями приватного сектору, та чи самі чи їх сусіди утримували свиней біля своїх будинків (рис. 1).

Особливості клінічних проявів балантидіазу прослідковано нами у 108 хворих, з них у 5 відзначено латентний балантидіаз (4,6%), у 28 (25,9%) страждали гострою формою захворювання, 55 (50,9 %) – хронічною, та у 12 хворих були комбіновані форми балантидіазу (11,1 %) (рис 2.).

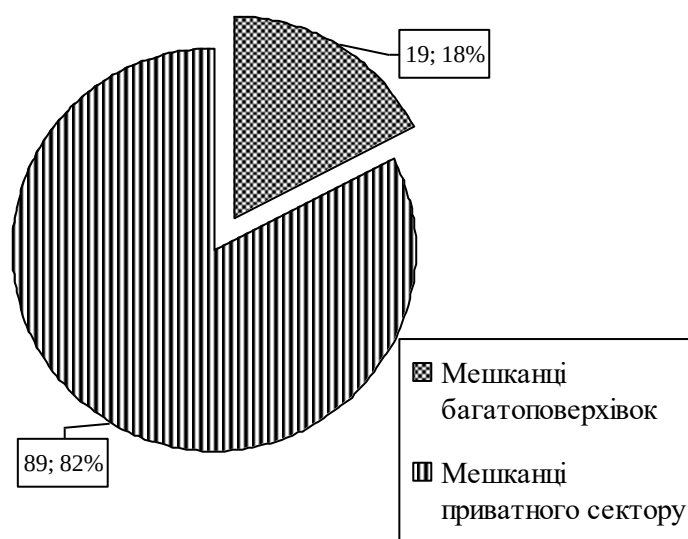

Рис. 1. Частка хворих за умовами мешкання

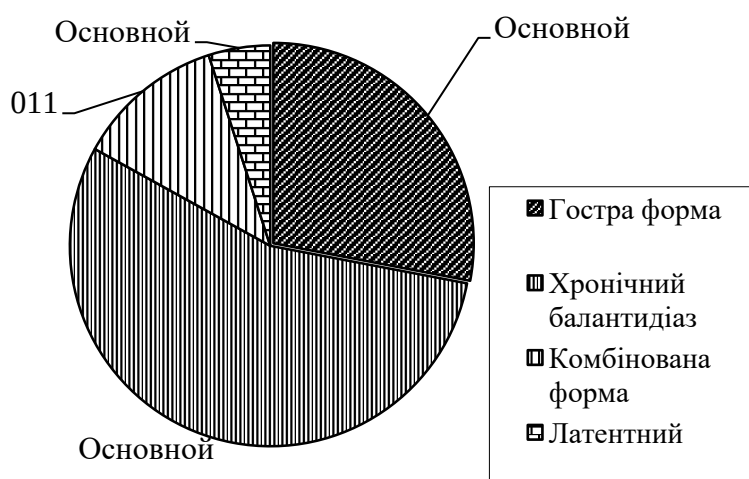

Рис 2. Часка хворих з різними формами перебігу балантидіазу.

Як видно, переважали хворі літнього віку. З одного погляду це можна пояснити зменшенням природних захисних механізмів організму людини з віком. Але в цьому не можна вбачати специфічної особливості балантидіазу, оскільки велика або менша захворюваність серед різних вікових груп швидше пояснюється не різною їх сприйнятливістю, а різною можливістю зараження. Це збігається і з літературними даними, в яких не зареєстровано чіткої вікової вибіркості цієї хвороби. Слід зазначити, що опитування проведені нами серед хворих на балантидіаз вказують, що саме вікова група людей 50–70 років найчастіше мала присадибну ділянку, або були мешканцями приватного сектору та в більшості випадків утримувала свиней у своєму господарстві.

Серед хворих, що страждали на гострий балантидіаз у формі гострого балантидіазного коліту він протікав у 12 хворих (42,8 %), гостра балантидіазна дизентерія спостерігалась у 16 хворих (57,2%).

Латентний балантидіаз спостерігався у 5 (4,6%) хворих. Балантидіаз в легкій формі (включаючи і субклінічну) протікав у 18 (17,3%) хворих, середньої тяжкості – у 59 (56,7%), і важка форма – у 27 (26%) хворих.

Серед всіх хворих вікова структура захворюваності мала такий характер: у віці 18–30 років було 3 хворих, від 31 до 40 років – 5, від 41 до 50 років – 8, від 51 до 60 років – 20, від 61 до 70 років – 47, від 71 до 80 років – 25 (рис 3).

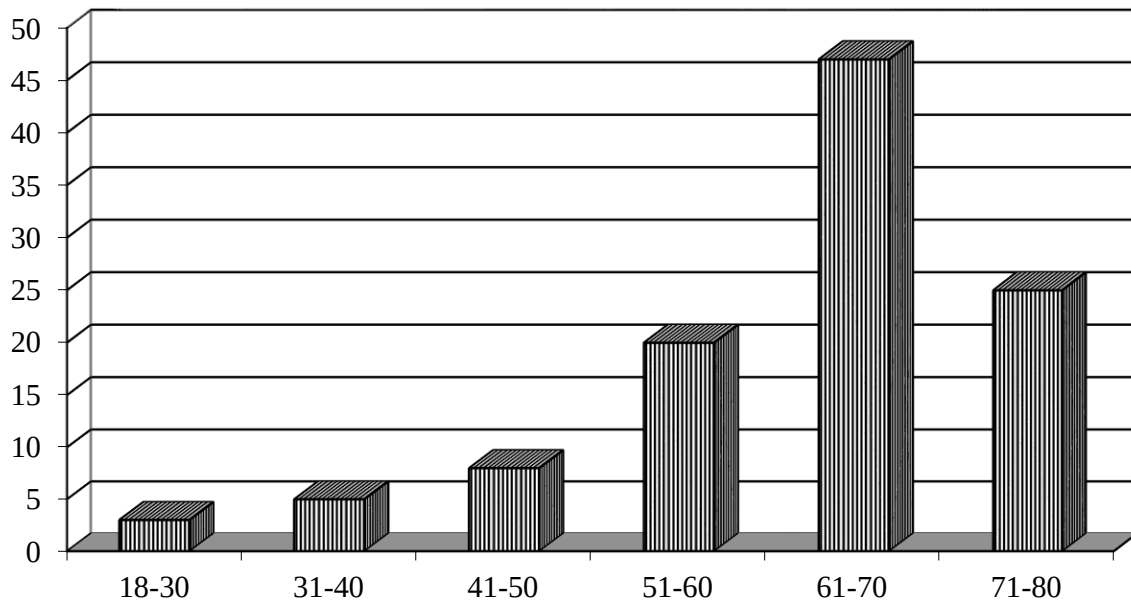

Рис 3. Вікова структура захворюваності на балантидіаз.

Висновки. Балантидіаз не відноситься до поширених захворювань серед мешканців міста Охтирка.

Спалахів балантидіазу за останні 10 років не відзначено, проте є данні про спалах цієї хвороби в деяких селах Лебединського району на початку 60 років минулого сторіччя.

З 2017 по 2019 р. ми проводили аналізи на балантидіаз хворих, що страждали кишковими розладами різної етіології, які потрапляли на лікування в районну лікарню. Балантидії були виявлені у 0,87% обстежених (108 випадків).

Особливості клінічних проявів балантидіазу прослідковано нами у 108 хворих, з них у 5 відзначено латентний балантидіаз (4,6%), у 28 (25,9%) страждали гострою формою захворювання, 55 (50,9 %) – хронічною, та у 12 хворих були комбіновані форми балантидіазу (11,1 %).

Серед хворих переважали люди літнього віку від 61 року до 70 років – 47%, від 71 року до 80 років – 25%.

Можна зазначити, загальне зниження захворюваності на балантидіаз населення Сумської області та міста Охтирка, що пов'язане в першу чергу із загальним зниженням поголів'я свиней в регіоні.

Список використаних джерел

1. Авакян А. А. Балантидиаз // Труды Московского областного института инфекционных болезней им. И. И. Мечникова. М., 1939. С. 293–307.
2. Авакян А. А., Саркисян С. А. Балантидиаз. Изв. АН Армянск. ССР, 1965. С. 73–76.
3. Алексеев А. Г. Медицинская паразитология и паразитарные болезни. М., 1951. 372 с.
4. Аппасов Р. Н. Балантидиоз свиней и меры борьбы с ним. Алма-Ата, 1957. С.73–76.
5. Сванидзе Д. П. Амебиаз и балантидиаз. М., 1959. С. 91–93.
6. Федотова Т.Б. Профилактика паразитарных болезней на территории Украины. К., 2007. 36 с.